

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
ФАКУЛЬТЕТ «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
Кафедра теорії і історії мистецтв

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
з науково-педагогічної
роботи

О.В. Соболев
201_ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА»**

**Освітньо-професійна програма: «Мистецтвознавство»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»**

Харків — 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи музеєзнавства**» для студентів першого рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» освітньо-професійної програми: «Мистецтвознавство». 2019 рік – 13 с.

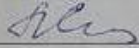
Розробник:

Сушко Валентина Анатоліївна,

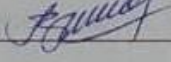
доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії і історії мистецтв

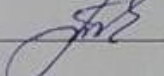
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і історії мистецтв

Протокол від «18» березня 2019 року № 10

Завідувач кафедри (Л.Д.Соколюк)
(підпис)

Узгоджено:

Декан факультету «Образотворче мистецтво» (В.Я.Шевченко)
(підпис)

Керівник навчального відділу ХДАДМ (Г.О. Жернокльова)
(підпис)

Обговорено та рекомендовано до затвердження Методичною Радою ХДАДМ

Протокол № 19-03 від «24» 04 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 8	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова	
	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Мистецтвознавство»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лекції	
		24 год.	8
		Семінарські	
		21 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		45 год.	82
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю:			
	Залік	залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (50 %):

для денної форми навчання 45 годин аудиторних (24 – лекційних, 21 - семінарських),
для заочної форми навчання – 8 годин аудиторних, 82 – для самостійної роботи студентів.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання дисципліни «**Основи музеєзнавства**» є ознайомити студентів з історією колекціонування та розвитком музейництва, з сучасною правовою базою та актуальною практикою музейної справи в Україні та світі.

Мета навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства» визначає її **завдання**:

- ознайомлення з керівними нормативними документами, що регулюють музейну справу в нашій державі,
- оволодіння термінологічною базою музеології,

- засвоєння історії музейної справи
- ознайомлення з практикою сучасного музейництва.

Основними дидактичними принципами побудови цієї програми є системність та науковість. У викладанні застосовується **комплексний підхід**, що полягає у розкритті сутності музею як науково-дослідного та культурно-просвітнього соціо-комунікативного закладу не лише в теорії, а й на прикладах різних видів та форм роботи українських та світових музеїв, головним чином мистецького профілю. **Система навчання побудована** за тематичними блоками поетапно, за концентричним принципом, де центральними є визначальні поняття та явища, які вивчаються на першому етапі та повторюються і закріплюються на дедалі вищому теоретичному рівні, із засвоєнням ширших відомостей

2.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

знати:

- нормативну базу діяльності музеїв та мистецьких галерей (законодавство України про музеї та музейну справу, охорону культурної спадщини);
- типи та види музейних закладів в Україні та особливості їхнього функціонування;
- сучасний стан теоретичних музеологічних досліджень у світі та в Україні;
- періодизацію історії музейної справи та історію художнього колекціонування та музейництва;

вміти:

- вести науково-дослідну, науково-фондову роботу музеїв (Музейний фонд України; колекції музеїв державної форми власності; порядок надходження предмету музейного значення до Музейного фонду України; ступені обліку, основні види фондової документації колекції музею);

мати навички:

- проектування експозицій як специфічного виду музейної комунікації (стаціонарні експозиції, тимчасові та пересувні виставки; особливості ведення експозиційної роботи, в т.ч. проектна документація; галереї та їх особливості);
- культурно-просвітньої діяльності (робота з відвідувачами музеїв; музейна педагогіка);
- музейного маркетингу.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

3. Програма навчальної дисципліни

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни складається з 2-х змістовних модулів, яким присвячені 45 годин аудиторних, 45 годин самостійної роботи студентів. Дисципліна викладається на 1 курсі першого рівня вищої освіти (бакалаврат).

Змістовий модуль 1. Теорія та історія музейної справи.

Тема 1. Передмузейна доба. Історія колекціонування.

Тема 2. Музеї за часів Середньовіччя.

Тема 3. Музеї Нового часу.

Тема 4. Музеї новітньої доби. Радянські музеї. Музеї країн соціалістичного табору. Музейництво Західної Європи.

Тема 5. Сучасний стан музейної справи в Україні та світі.

Тема 6. Міжнародне законодавство стосовно музеїв.

Тема 7. Міжнародні організації з охорони культури.

Змістовий модуль 2. Правові підстави та сучасна практика діяльності музеїв в Україні

Тема 1. Законодавство України про музейну справу. Закон України “Про музеї та музейну справу”, про охорону культурної спадщини.

Тема 2. Музей як культурно-просвітницький та науковий заклад.

Тема 3. Види музеїв в Україні. Особливості їхньої роботи в залежності від профілю та форми власності.

Тема 4. Види музейної роботи в художніх музеях: 1) науково-дослідна; 2) збирацька; 3) фондова; 4) експозиційна; 5) масова робота музеїв. Особливості музейної роботи в музеях різних форм власності.

Тема 5. Практика музейної справи в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	С	К.	інд.	с. р.		Л	п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Теорія та історія музейної справи.													
Тема 1. Передмузейна доба. Історія колекціонування	6	2	1			3	6,25	0,25					6
Тема 2. Музеї за часів Середньовіччя.	6	2	1			3	6,25	0,25					6
Тема 3. Музеї Нового часу.	6	2	1			3	6,5	0,5					6
Тема 4. Музеї новітньої доби. Радянські музеї. Музеї країн соціалістичного табору. Музейництво Західної Європи.	7	2	2			3	6,5	0,5					6
Тема 5. Сучасний стан музейної справи в Україні та світі.	6	2	1			3	6,5	0,5					6

Тема 6. Міжнародне законодавство стосовно музеїв.	8	2	2			4	6,5	0,5				6
Тема 7. Міжнародні організації охорони культури.	6	2	1			3	6,5	0,5				6
Разом за змістовим модулем 1	45	14	9			22	45	3				42
Змістовий модуль 2. Правові підстави та сучасна практика діяльності музеїв в Україні												
Тема 1. Законодавство України про музейну справу. Закон України “Про музеї та музейну справу”, про охорону культурної спадщини.	7	2	1			4	9	1				8
Тема 2. Музей як культурно- просвітницький та науковий заклад.	7	2	1			4	9	1				8
Тема 3. Види музеїв в Україні. Особливості їхньої роботи в залежності від профілю та форми власності.	9	2	2			5	9	1				8
Тема 4. Види музейної роботи в художніх музеях: 1) науково- дослідна; 2) збирацька; 3) фондова; 4)	10	2	2			6	9	1				8

експозиційна; 5) масова робота музеїв. Особливості музейної роботи в музеях різних форм власності.												
Тема 5. Практика музейної справи в Україні.	12	2	6			4	9	1				8
Разом за змістовим модулем 2	45	10	12			23	45	5				40
Усього годин	90	24	21			45	90	8				82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні положення музеєзнавства	4
2	Історія музейної справи	5
3	Музейництво новітньої доби.	2
4	Види музеїв в Україні	2
5	Види музейної роботи в художніх музеях	2
6	<p>Практика музейної справи в Україні:</p> <p>А) Науково-фондова робота Харківського художнього музею (заняття у секторі обліку)</p> <p>Б) Науково-експозиційна робота відділу західноєвропейського мистецтва Харківського художнього музею</p> <p>В) Форми та види масової роботи музею (з досвіду Харківського художнього музею)</p> <p>Г) Досвід роботи відомчого музею м. Харкова (музеї Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна / шкільні музеї)</p> <p>Д) Підготовка статті про музейний предмет: напр., І.Патінір «Пейзаж з легендою про св. Роха».</p> <p>Е) Заповнення Уніфікованого паспорту музейного предмета (напр., Ікона «Волинська Богоматір» з експозиції Харківського художнього музею).</p> <p>Є) Оприлюднення проекту виставки з поданням відповідних документів (Наукова аргументація, тематична структура та тематико-експозиційний план виставки).</p>	6

	<p>Ж) Оприлюднення підготовленої екскурсії за темою (<i>на вибір</i>):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Творчість Т.Г.Шевченка 2) Творчість Г.І.Семирадського 3) Творчість С.І.Васильківського 4) Творчість І.Ю.Рєпіна <p>В експозиції Харківського художнього музею</p>	
--	---	--

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачаються програмою.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачаються програмою.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денне /заочне відділення
	Змістовий модуль 1. Теорія та історія музейної справи.	3 / 6
1	Тема 1. Передмузейна доба. Історія колекціонування.	3 / 6
2	Тема 2. Музеї за часів Середньовіччя.	3 / 6
3	Тема 3. Музеї Нового часу.	3 / 6
4	Тема 5. Сучасний стан музейної справи в Україні та світі.	3 / 6
5	Тема 6. Міжнародне законодавство стосовно музеїв.	4 / 6
6	Тема 7. Міжнародні організації з охорони культури.	3 / 6
	Змістовий модуль 2. Правові підстави та сучасна практика діяльності музеїв в Україні	
7	Тема 1. Законодавство України про музейну справу. Закон України “Про музеї та музейну справу”, про охорону культурної спадщини.	4 / 8
8	Тема 2. Музей як культурно-просвітницький та науковий заклад.	4 / 8
9	Тема 3. Види музеїв в Україні. Особливості їхньої роботи в залежності від профілю та форми власності.	5 / 8
10	Тема 4. Види музейної роботи в художніх музеях: 1) науково-дослідна; 2) збирацька; 3) фондова; 4) експозиційна; 5) масова робота музеїв. Особливості музейної роботи в музеях різних форм власності.	6 / 8
11	Тема 5. Практика музейної справи в Україні.	4 / 8
	Разом	45 /82

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні заняття не передбачаються програмою.

10. Методи навчання

Основними дидактичними принципами побудови цієї програми є системність та науковість. У викладанні застосовується **комплексний підхід**, що полягає у розкритті сутності музею як науково-дослідного та культурно-просвітнього соціо-комунікативного закладу не лише в теорії, а й на прикладах різних видів та форм роботи українських та світових музеїв, головним чином мистецького профілю. **Система навчання побудована** за тематичними блоками поетапно, за концентричним принципом, де центральними є визначальні поняття та явища, які вивчаються на першому етапі та повторюються і закріплюються на дедалі вищому теоретичному рівні, із засвоєнням ширших відомостей

11. Методи контролю

Формою підсумкового контролю успішності навчання є **іспит**.

Засобами діагностики успішності навчання є **такі види поточного контролю, як:**

- участь у семінарських заняттях;
- підготовка проєктів виставок за обраними темами;
- підготовка та проведення екскурсій.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
45	45	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	Зараховано
82 – 89	добре	
75 – 81		
64 – 74	задовільно	
60 – 63		
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.

2. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Основи музейної справи».

14. Рекомендована література

I. Нормативна база:

Закон України про музеї та музейну справу // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, N 25, ст. 191

II. Наукова література:

1. Багалеї Д.И., Сумцов Н.Ф., Бузескул В.П. Краткий очерк истории Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905).– Х., 1906.
2. Бюлетень “Музей Слобідської України ім.Г.С.Сковороди”. Ч.І.– Харків, 1925.
3. **Вайдахер Ф.** Загальна музеологія: Посібник / Перекл. з нім. В. Лозинський, О. Лянґ, Х. Назаркевич.— Львів: “Літопис”, 2005.— 632 с.
4. **Велика Л.П.** Музейне експозиційне мистецтво: Монографія / Л.П. Велика; Харківська державна академія культури.— Харків, 2000.— 160 с.
5. Велика Л. П. Художній образ музейних експозицій: традиції та сьогодення // Другі Сумцовські читання. Тези наукової конференції. 18 квітня 1996 року. – Харків, 1996. – С.8-9.
6. Данилевич В.Е. Этнографический музей ХИФО.– Х., 1911.– 8 с.
7. Данилевич В. Е. Музей изящных искусств и древностей при Харьковском университете (1805-1905).- Харьков, 1910.- 204 с.Данилевич В. Е. Музей изящных искусств и древностей при Харьковском университете (1805-1905).- Харьков, 1910.- 204 с.
8. Данковська Р. С. Акад. М. Сумцов, яко діяч Музею Слобідської України імені Г. С. Сковороди // Науковий збірник Харківської науково-дослідчої катедри історії України. Ч. І. – Харків, 1924. – С. 23-26.
9. Державний музей українського народного декоративного мистецтва. К., 1983.
10. Державний музей українського образотворчого мистецтва. К., 1985.
11. Державний музей Т.Г.Шевченка. К., 1971.
12. Звідомлення про діяльність У.А.Н. у Києві до 1 січня 1920 р.– Київ, 1920.
13. Каталог выставки на XII археологическом съезде в г.Харькове. Этнографический отдел.– Харьков, 1902.
14. Криштопенко О. Одесский художественный музей. Одесса, 1989.
15. Лысыкова О.В. Музеи мира: Учебное пособие к интегрированному курсу «Музеи мира» / О.В.Лысыков. – М.: Флинта: Наука, 2002.- 128 с.; ил.
16. Маньковська Р.В. Музеєзнавство в Україні. - К.: Вища школа, 2000. - 140 с.
17. **Мезенцева Г.Г.** Музеєзнавство (на матеріалах музеїв Української РСР) / Відп. Ред. С.М.Чайковський. - К.: “Вища школа”, 1980. - 120 с.
18. Музееведение. Музеи исторического профиля: Учеб. Пособие для вузов по спец. «История» / Под ред. К.Г.Левыкина, В.Хербста. - М.: Высш. Школа, 1988. - 431 с.
19. **Музейные термины. Теминологические проблемы музееведения: Сб.науч. Трудов/ Центр. Музей революции СССР. - М., 1986.**
20. Науковий збірник Харківської науково-дослідчої катедри історії України.– І.– Х.: Рух, 1924.
21. Разгон А.М. Место музееведения в системе наук // Музей и современность: Сб.

- Науч. тр. - М., 1986. - С. 43 — 47.
22. Разгон А.М. Этнографические музеи в России (1861–1917) // Очерки истории музейного дела в России.– В. III.– Москва, 1967.– С. 231–268.
 23. Редина Е. К. Музей изящных искусств и древностей Императорского Харьковского Университета (1805-1905). (К истории Университета).- Харьков, 1904.- 204 с.
 24. Скрипник Г. А. Етнографічні музеї України. Становлення і розвиток / АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського.- К.: Наук. думка, 1989.- 304 с.: іл.
 25. Сотникова С.И. Музеология: Пособие для вузов / С.И.Сотникова. – М.: Дрофа, 2004. – 191 с.
 26. Степанова О. В музеях світу. К.: Артанія Нова, 2004.
 27. 100 великих музеев мира. Величайшие сокровища человечества на пяти континентах / К.Ф, Лунина: пер. с нем. - М.: Мир книги, 2006.
 28. Сумцов М.Ф. Слобожане: історико-етнографічна розвідка.– Харків, Союз, 1918. 240 с.
 29. Труды Харьковского предварительного комитета по устройству XII археологического съезда. Под. ред. Редина Е.К.– Т. I.– Х., 1902.
 30. Фрадкин В.З. Харьковское историко-филологическое общество // История и историки. 1979.– М.– 1982.– С. 223-248.
 31. Шмит Ф.И. Исторические, этнографические и художественные музеи. Очерки истории и теории музейного дела. Харьков, 1919.
 32. Шмит Ф.И. Музейное дело. Вопросы экспозиции.— Ленинград, Academia, 1929.— 248 с.
 33. Эрмитаж за 200 лет (1764 — 1964). История и состав коллекций, работа музея / Под ред. Б.Б.Пиотровского. - М.-Л., 1966.
 34. Юренева Т.Ю. Музееведение: Учебник для высшей школы. – 2-е изд. – М.: Академический Проект, 2004. – 560 с.
 35. Юренева Т.Ю. Музей в мировой культуре. М.: Русское слово, 2003. 532 с.
 36. Museum /

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Музейний простір
Сайти музеїв світу та України